

WORKSHOP I KLASSRUMMET
TEMA: DEMOKRATI

LÄRARMANUAL

I det här dokumentet finns allt du behöver veta för att hålla workshopen. Här ser du också tydligt i vilka moment du använder det arbets- och visningsmaterial som ingår.

Workshopen består av fem övningar som handlar om demokrati och nationalism då och nu. Den tar sin historiska utgångspunkt i mellankrigstiden och nazisternas framgångsrika sätt att använda främlingsfientlighet och den ekonomiska krisen för att nå sina syften. Genom att ta ställning till påståenden kan eleverna reflektera över hur vi brukar nationalism idag, få möjlighet att utveckla sina kunskaper om historiska förutsättnings betydelse samt öva förmågan att använda en historisk referensram för att förstå nutiden. Workshopen behandlar frågor kring hur individer och grupper använt historia i vardagsliv, samhällsliv och politik. Övningarna innehåller filmklipp, fotografier och diskussions- och värderingsövningar.

Arbets- och visningsmaterialet:

www.levandehistoria.se/uppdragdemokrati/dem4/material

www.levandehistoria.se/uppdragdemokrati/dem4/visning

Förkunskaper

Eleverna bör känna till följande:

- antisemitism
- demokratisk kultur
- historiebruk
- nationalism
- rasism

Lärandemål

- Att utveckla kunskaper om historiska förutsättnings betydelse
- Att öva förmågan att använda en historisk referensram för att förstå nutiden och för att ge ett perspektiv på framtiden
- Att utveckla reflektionen och kunskap kring historiebruk

Förberedelser

- Eleverna behöver pennor och papper

- Skriv ut blanketterna från arbetsmaterialet (övning 2)

- Förbered visning av filmklipp, fotografier och frågor från visningsmaterialet (övning 1, 3, 4 och 5)

ÖVNING 1

Nationalism som maktmedel

Workshopen inleds med ett filmklipp som en grund för att diskutera hur nazisterna skördade framgångar genom att använda sig av främlingsfientlighet och den rådande ekonomiska krisen under mellankrigstiden.

1. Visa filmklippet om Tyskland under mellankrigstiden ur "Fakta om Förintelsen" (Forum för levande historia).

2. Dela in klassen i grupper om 4-6.

Deras uppgift är att diskutera följande frågor:

- Hur kan man förklara nazisternas framgångar under mellankrigstiden?
- Vilken roll spelade nationalismen i nazisternas maktövertagande?

3. Låt grupperna diskutera och redovisa.

4. Summera diskussionen.

ÖVNING 2

Vem skriver historien?

Övningen bygger på att eleverna individuellt ska ta ställning till ett antal påståenden som anknyter till begreppen nationalism och historiebuk.

1. Dela ut blanketten med ja- och nej-lappar. Eleverna ska ta ställning till de frågor du ställer och markera sina svar genom att hålla upp "ja" eller "nej" samt vara beredda att motivera sina ställningstaganden. Stanna upp efter varje påstående och diskutera. Efter några påståenden kan du använda våra förslag på följdfrågor.

Ställ följande påståenden:

- Människan är i första hand styrd av känslor.
- Människan är i första hand styrd av förnuftet.
- Jag är stolt över att vara svensk.
- (Förslag följdfråga: när är det okej att vara stolt över att man är svensk?)

- Det borde inte finnas nationsgränser, alla skulle få röra sig fritt som de önskade.
- Alla som bor i Sverige är svenskar.
- (Förslag följdfråga: när blir man svensk?)

- Min nationalitet spelar roll för min identitet.
- Mitt lands historia spelar roll för min identitet.
- Det är viktigt att vara patriot.
- Man ska ställa upp för sitt land.
- (Förslag följdfråga: vad innebär det att ställa upp för sitt land?)

- Den historia som presenteras i min lärobok i historia är korrekt.

2. Summera diskussionen.

ÖVNING 3

Bilder av nationalism

En enkel bildövning som väcker frågor och associationer kring nationalism.

B

1. Visa det första fotografiet utan att ge någon bakgrundsinformation.

Ställ följande frågor:

- Hur speglar det här fotot nationalism?
- I vilket sammanhang tror ni att fotot är taget?

Låt eleverna associera fritt och diskutera.

C

2. Visa det andra fotografiet utan att ge någon bakgrundsinformation.

Ställ samma frågor:

- Hur speglar den här bilden nationalism?
- I vilket sammanhang tror ni att fotot är taget?

Låt eleverna associera fritt och diskutera.

3. Summera diskussionerna och ge bakgrundsinformation (se faktaruta).

Fakta om fotografierna:

Foto 1: Ung kvinna med barn som tillsammans med tusentals egyptier firar president Hosni Mubaraks avgång. 18 februari 2011, Tahrir-torget, Kairo. (Fotokälla: Scanpix)

Foto 2: Ung kvinnlig supporter vid EM-kvalet i fotboll mellan Sverige och Bulgarien, 2005. (Fotokälla: Scanpix)

ÖVNING 4

Heja Sverige!

Här undersöker eleverna begreppet och sina egna åsikter om nationalism i vårt samhälle idag, med utgångspunkt i idrottens värld.

---

1. Dela in klassen i grupper om 4-6. Gruppernas uppgift är att diskutera de frågor som visas, de behöver inte vara överens men ska kunna redovisa hur de har diskuterat.

2. Inled med följande konstaterande:

- I idrottssammanhang är det vanligt att man hejar på sitt eget land och kanske uttalar sig negativt om motståndarna och deras land.

Visa frågorna och läs upp dem högt:

- Är detta en oskyldig/ofarlig form av nationalism?
- Vilka kan orsakerna vara till att den svenska nationalsången spelas innan en elitserie-match i ishockey i Sverige?
- Vid vilka andra tillfällen (än sportsammanhang) är det okej att spela/sjunga den svenska nationalsången?
- Vilka andra nationella symboler finns det?
- Har de någon betydelse för er och i så fall på vilket sätt?
När är det okej att visa/använda dem?

Låt grupperna diskutera och redovisa.

3. Summera diskussionerna.

ÖVNING 5

Vi är bäst, fuck the rest!

Workshopen avslutas med en övning där eleverna kan utveckla de tankar och åsikter som kom fram i övning 4.

---

1. Låt klassen arbeta vidare i samma grupper som i övning 4. Gruppernas uppgift är att diskutera de frågor som visas, de behöver inte vara överens men ska kunna redovisa hur de har diskuterat.

2. Inled med följande konstaterande:

- I många länder har invånarna en viss syn på sig själva och framför allt på andra länders invånare. Det kan ses som stereotyper och fördomar.

Visa frågorna och läs upp dem högt:

- Hur ser Sverige och svenskarna på sig själva, spelar vi i elitserien eller i korpserien?
- Hur tror ni att andra länder ser på Sverige? Om vi är bäst på något, vad är det i så fall?
- Hur ser vi på våra grannländer, Norge, Finland och Danmark? Är vi storebror eller lillebror?
- Varifrån kommer föreställningar om olika länder och deras befolkningar?

Låt grupperna diskutera och redovisa.

3. Ställ följande avslutande frågor till hela klassen:

- När blir nationalism farligt i vår svenska demokrati?
- Hur kan vi vara stolta över Sverige utan att kränka någon annan?

Låt eleverna diskutera efter varje fråga.

4. Summera diskussionerna.

Utvärdering

Lämna gärna tid och utrymme för uppsamling och utvärdering efter varje genomförd övning och/eller workshop. Som lärare bestämmer du själv, ibland med dina elever, hur ni bäst utvärderar och avslutar varje moment. En del väljer att diskutera i grupp, andra skriver loggbok eller gör en kort utvärderingsövning i mindre grupper.